

LUCI-HEMMANET

Av Chatarina Henriksson, Bodträskfors. Teckningar av Waldemar Granlund.

Luci-hemmanet: Harads nr 8 fanns sedan tidigt 1500-tal inne i Harads bykärna.

Namnet Luci lär ha kommit efter hustrun till Erik Jönsson, f. 1514. Hon finns omnämnd på gården år 1562. År 1559 fanns 10 hemman och 68 invånare i Harads by. Mellan 1500 och 1819 beboddes gården Luci av 17 generationer bönder med familjer.

Nedbrunnen mangårdsbyggnad

Lucigården, ursprungligen ett hemman på några tusen ha, delas så småningom i takt med generationsväxlingar och delarna blir allt mindre för nya generationer som var och en behöver mark.

Utdrag ur Lars Harlins släktforskning:

”I Harads lever storbonden Hans Nilsson, f. 1729, med fru och åtta barn på Lucigården. Sönerna Nils, Hans, Elias och Lars, alla med efternamnet Hansson efter faderns förnamn. Hans och Lars har också lagt till efternamnet Harlin. Döttrarna Anna-Lisa, Margareta och Christina, alla med namnet Hansdotter. Hemmanet delas i två delar enligt dom den 25 jan. 1798 i Lule Tingslag. Sonen Nils Hansson, f. 1758, son till Hans Nilsson Harlin, f. 1790, övertar hemmanet och på den tiden har föräldrarna rätt till försörjning, mat, kläder, bostad m m, (s.k. förgånga. Se tredje sidan.)

Hemmanet Lucigården sträcker sig efter delningen omkr. år 1800, från Lule älv och 3,5 km upp på Haradsberget mot Flarkå kronopark, 1,5 km brett, med utmarker vid Rödningarna, Harads Fräkenbotten, Sundängarna och Bodträsket. Arealen är runt 500 ha.

Marken närmast Luleälven, 40 ha brukas som åker och äng, resterande är skogsmark.”

1825 beslöt staten att ett s.k. laga skifte skulle genomföras, men detta påbörjades inte förrän 1863 i Harads.

Vid den tiden bestod Harads av 31 hemman. Av dessa fick 15 flytta utanför bykärnan, däribland Lucigården. Vid laga skiftet var Hans Harlin, f. 1823, ägare till gården.

Luci hade ett betydande antal byggnader som alla nedtimrades och flyttades:

Manbyggning	17,8 m lång, 7,7 m bred.
Salsbyggning	12,4 ” ” 7,7 ” ”

Källare och källarbod	7,1	”	”	5,3	”	”
Fåhus (för 15 kreatur)	9,8	”	”	7,4	”	”
Fårhus	4,4	”	”	3	”	”
Stall (för 6 hästar)	8,9	”	”	6,5	”	”
Loge i tvenne avd.	16	m	lång,	9,8	m	bred.
Stolpeboda	7,1	”	”	5,3	”	”
Wedlider	8,9	”	”	7,1	”	”
Smedja	4,4	”	”	4	”	”
Sjöbod	10,4	”	”	4,7	”	”
Hemlighus						
Båtbrygga						

Varje gårdsägare fick ett visst belopp för var enskild byggnad som flyttades, beroende på storlek. Flytten för Harads 8 gick till en plats belägen nedanför nuvarande Svantes Vilt & Bär.

Vid denna tid var gården så gott som självförsörjande. Där fanns god tillgång till mjölk, smör, ost, mjöl, ägg kött, potatis och grönsaker. Skogen dignade av bär och ur älven drogs feta laxar upp. Det som för övrigt behövdes inhandlades i Nordströms lanthandel, t.ex. socker, salt kaffe, sockertoppar och bröstkarameller till barnen.

Om Hans Johan Harlin sägs att han sent en julidag 1903 åker till Bovallen med häst och vagn. Han får nu någon sup till sillen och värdfolket vill att han övernattar. Varg hörs yla i trakten och regnet öser ner. Men Hans Johan tackar nej, selar hästen och åker mot Harads. Väl hemma på Lucigården regnar det och blåser så pass hårt att hästen skyggar och går omkull, ett vagnshjul går över en sten, Hans Johan ramlar av vagnen och skadar nacken så illa att han avlider.

Om Hans Johans dotter Maria-Lisa finns även en berättelse:

Maria-Lisa sitter en midsommarafton på ett ladutak på ängen mot älven med några andra flickor. ”Den första man som kommer gående ska jag gifta mig med”, säger Maria-Lisa. Efter en stund kommer Isak Aron Wallström, dräng på Lucigården, gående på ängen och flickorna fnittrar. Till midsommarnatten plockar flickorna sju sorters blommor och lägger under kudden, och vem drömmer Maria-Lisa om? Jo, Isak Aron! Så Maria-Lisa och Isak Aron gifter sig med stort bondbröllop och hon blir bondmora i Harads och mor till nio barn.

Maria-Lisas far, Hans Johan, delar hemmanet i två delar, en del till Maria-Lisa och en del till Hans Olov. Maria-Lisa och Isak Arons gård finns fortfarande bevarad norr om Lucigården vid väg 97.

1898 flyttades ett hus från Luci till södra infarten av byn, den s.k. Lundströmsgården. Denna såldes 1981 och flyttades till Jukkasjärvi för att bli hembygds- gård.

I 1981-års Glimtar från Edeforsbygden, har Ingrid Helmstein berättat om en s.k. förgångna som Hans Olov Harlin fick lämna till sin far Hans Johan Harlin när han övertog hemmanet omkring 1880.

Köpeskillingen var 3000 kronor och därutöver skulle fadern och modern erhålla naturaförmåner så länge de levde. Dessa bestod årligen av: sex tunnor korn, en tunna råg, 1/4 tunna knipt strömming, 60 skålpund torkat nötkött (ca.25 kg), 52 skålpund smör, (dagligen) 1 kanna (2,6 L) nymjölkad mjölk, 40 skålpund (17 kg) kaffe, 10 skålpund socker.

Därutöver kängor, lappskor, strumpor, byxa och väst av stampad vadmal, samt sängkläder och ”nödiga kläder till hustrun”. Husrum bestående av två boningsrum i västra delen av stora mangårdsbyggnaden, ävensom torr sönderhuggen ved till uppvärmning.

Dessutom stolpebodan för enskilt brukande och Övre Westerbygdärdet, årligen gödlat med 40 lass gödsel.

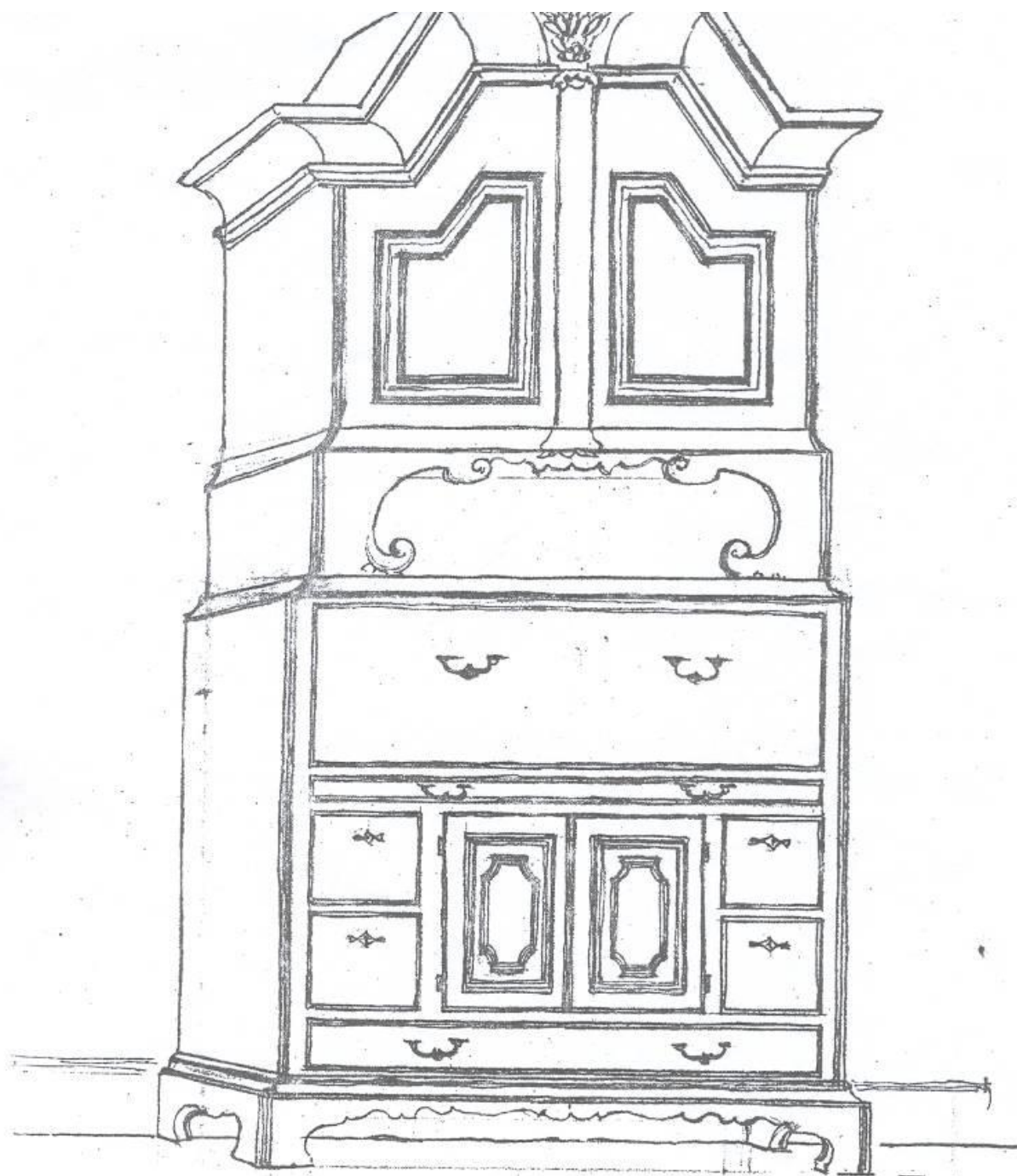
Någon gång på 1900-talets början brann mangårdsbyggnaden ned och ett nytt lösvirkeshus uppfördes ca 500 m västerut ned mot byn. Den senare brann ca 1945.

Den enda byggnad som finns kvar av de tidigare uppräknade på det gamla gårdstunet är stolpebodan (härbret) märkt ”1723 27 apr”(möjligen tiden för uppförandet).

Härbre

Teckningarna på följande sidor visar möbler/ inredningsdetaljer från Luci

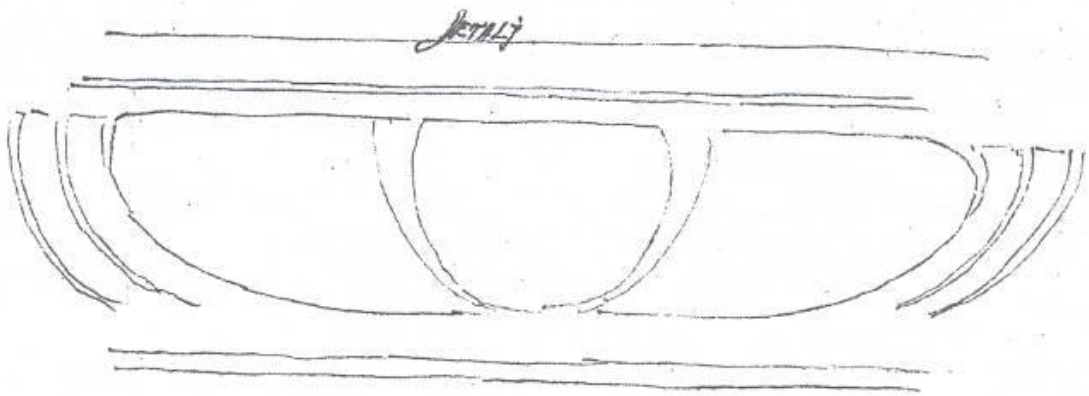
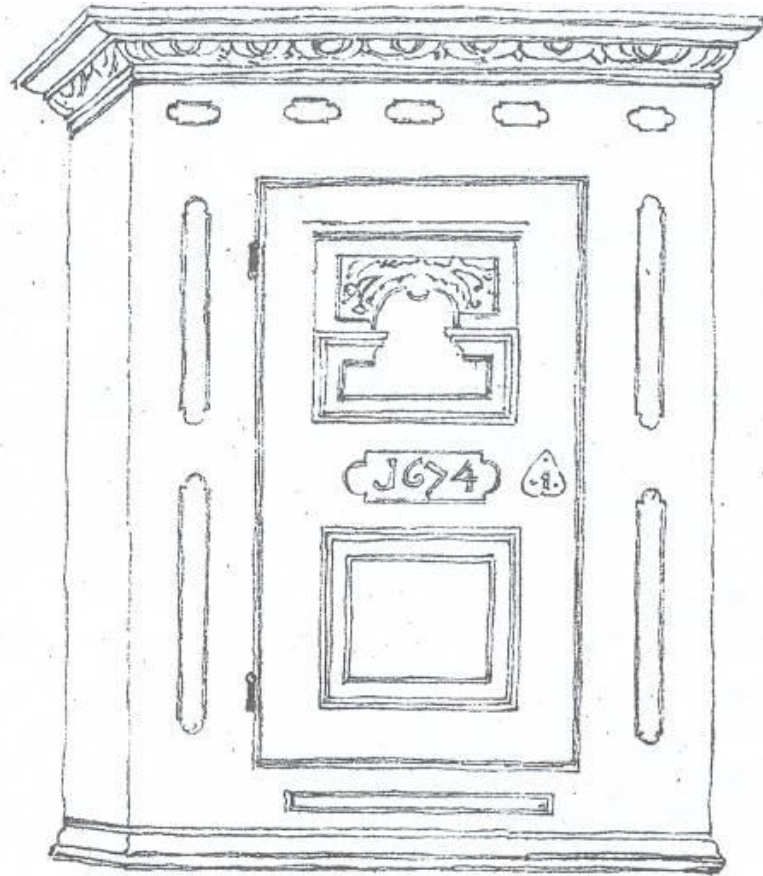
TILLVEGGAD AV "LUCI" SUGGREN

INNEHÅLLER BONDEN HANS NILSSON I GÅRDEN "LUCI" 1. 1790.

" HANS HARLIN DEN FÖRREAS FÖSTERION 1. 1823

RLOCKA OCH SKÅP HOS KONSTEN HANS NILSSON - LUGNÅRE

INNERAVÄRDE: BONDEN HANS NILSSON i TÄRNÄR' UENNES FÖRSTÄDAN "Lövåghä
 " HANS HÄRLIN "
 Nu: " HANS OLOF HÄRLIN "